

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการดำเนินการวิจัยเรื่องการส่งเสริมความรู้คำศัพท์ ความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ และความสามารถทางการใช้คำศัพท์ที่ได้เรียนในการเขียนอนุเจตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการใช้สมุดคำศัพท์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้คำศัพท์ ความคงทนในการจำคำศัพท์ และความสามารถทางการใช้คำศัพท์ที่ได้เรียนในการเขียนอนุเจตเชิงบอกเล่า กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษอ่านเขียน (อ 025) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 จำนวน 34 คน การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการสอนด้วยตนเอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการสอนคำศัพท์โดยใช้กิจกรรมสมุดคำศัพท์ จำนวน 5 แผน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบทดสอบความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกันที่ใช้วัดความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ และแบบทดสอบวัดการใช้คำศัพท์ในการเขียนอนุเจตเชิงบอกเล่า แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ ผู้วิจัยสามารถสรุป อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. คะแนนความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของผู้เรียนที่เรียนคำศัพท์โดยใช้กิจกรรมสมุดคำศัพท์ได้ไม่ถึงร้อยละ 50 ของคะแนนเต็ม
2. ผู้เรียนที่เรียนคำศัพท์โดยใช้กิจกรรมสมุดคำศัพท์ มีความคงทนในการจำคำศัพท์
3. นักเรียนที่เรียนคำศัพท์โดยใช้กิจกรรมสมุดคำศัพท์ มีความสามารถในการเขียนอนุเจตเชิงบอกเล่าโดยเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือได้ร้อยละ 50 ของคะแนนเต็ม

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยดังกล่าวมีประเด็นสำคัญที่อาจนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของผู้เรียนที่เรียนคำศัพท์โดยใช้กิจกรรมสมุดคำศัพท์โดยเฉลี่ยยังไม่ถึงร้อยละ 50 ของคะแนนเต็มตามที่กำหนดไว้ อาจสืบเนื่องมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1.1 กิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมสมุดคำศัพท์นี้เป็นกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ที่เน้นการเรียนรู้เกี่ยวกับรายละเอียดของคำ โดยใช้การเรียนรู้คำศัพท์แบบต่างๆ เช่น การใช้พจนานุกรม การเชื่อมโยงคำศัพท์กับภาพและเสียง เป็นต้น แล้วนำความรู้ที่ได้มาบันทึกไว้ในสมุดคำศัพท์ ซึ่งวิธีการเรียนเหล่านี้เป็นการเรียนคำศัพท์รูปแบบใหม่แก่ผู้เรียนซึ่งผู้เรียนอาจพบความยุ่งยากซับซ้อน และผู้เรียนอาจจะไม่คุ้นเคยกับการเรียนคำศัพท์ด้วยวิธีดังกล่าว จากการสอบถามผู้เรียนพบว่า การหาคำที่ปรากฏร่วมกับคำศัพท์ (Collocation) และ การเชื่อมโยงคำศัพท์กับภาพและเสียง (Keyword Illustration) เป็นวิธีที่ผู้เรียนส่วนใหญ่มีปัญหามากที่สุด สืบเนื่องเพราะการปรากฏร่วมของคำศัพท์ไม่มีกฎแน่นอนตายตัว แตกต่างกันไปในแต่ละภาษา ดังนั้นการปรากฏร่วมของคำในภาษาแม่และภาษาเป้าหมายอาจขัดแย้งกัน ซึ่งความผิดพลาดในการหาคำที่ปรากฏร่วมมักเกิดจากการถ่ายโอนที่ผิดพลาดจากภาษาไทย หรือความไม่คุ้นเคยกับโครงสร้างของรูปแบบของคำที่จะปรากฏร่วมกันกับคำศัพท์

ปัญหาของวิธีการเชื่อมโยงคำศัพท์กับภาพและเสียง คือ ผู้เรียนสามารถหาคำในภาษาไทยที่ออกเสียงคล้ายหรือใกล้เคียงกับคำศัพท์ภาษาอังกฤษ แต่ผู้เรียนไม่สามารถนำความหมายของคำทั้งสองมาสัมพันธ์กันได้ ผู้เรียนกล่าวอีกว่าใช้เวลานานในการที่จะคิดภาพให้เชื่อมโยงเข้ากับรูป แต่ก็มีบางคำที่ผู้เรียนทำได้ดี เช่น คำว่า fruit ผู้เรียนเชื่อมโยงกับคำว่า ทุเรียนแล้ววาดรูปออกมาเป็น แม่ค้าขายผลไม้บนทุเรียน ทำให้เห็นการเชื่อมโยงของคำทั้งสองชัดเจนดี

ถึงแม้จะพบความยากในกลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ด้วยวิธีดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตามจากการสอบถามผู้เรียนเกี่ยวกับกลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์โดยใช้กิจกรรมสมุดคำศัพท์ ผู้เรียนส่วนใหญ่เห็นว่าสมุดคำศัพท์แบบนี้มีประโยชน์เพราะ สมุดคำศัพท์ทำให้รู้รายละเอียดของคำศัพท์ที่หลากหลายนอกเหนือจากความหมายและชนิดของคำศัพท์ และผู้เรียนยังกล่าวสนับสนุนว่าควรมีการแนะนำและฝึกให้ใช้สมุดคำศัพท์เพื่อเป็นกลยุทธ์ในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษต่อไป แต่ควรใช้เวลาในการทำสมุดคำศัพท์มากกว่านี้

1.2 ผู้เรียน

จากการที่ผู้เรียนขาดการฝึกฝนการนำคำศัพท์ไปใช้ในบริบทที่ต่างออกไปจากที่เรียนมา ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถประยุกต์ความรู้ที่ได้เรียนมา กับแบบทดสอบ กล่าวคือ เมื่อผู้เรียนเจอคำศัพท์ในบริบทใหม่ซึ่งผู้เรียนไม่เคยเจอมาก่อน ผู้เรียนไม่สามารถใช้บริบทที่ให้มาเป็นประโยชน์ได้ เมื่อผู้เรียนต้องเลือกคำศัพท์ที่ให้มาเติมลงในช่องว่าง เช่น My parents used to be They worked at Thai Farmer Bank. ซึ่งคำตอบของตัวอย่างนี้ คือ คำนาม และคำตอบที่น่าจะเป็นไปได้ที่เกี่ยวกับอาชีพการทำงานมีอยู่สองตัวเลือก คือ accountants และ scientists แต่เมื่อดูจากคำศัพท์ bank คำตอบที่ถูกต้องก็คือ accountants

ในชั้นเรียนผู้เรียนไม่แสดงความคิดเห็น หรือซักถามเมื่อผู้เรียนประสบปัญหาในการเรียนทำให้ผู้เรียนปฏิบัติผิดขั้นตอนของกิจกรรมสมุดคำศัพท์ และทำให้ผู้วิจัยไม่ทราบถึงพัฒนาการของผู้เรียน

กิจกรรมสมุดคำศัพท์เป็นกิจกรรมที่ต้องการการทบทวนจากผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ เพราะการเรียนรู้ความรู้ใหม่ๆ ในภาษาเป้าหมายเพียงครั้งเดียวนั้นไม่เพียงพอ จะต้องหมั่นทบทวนถึงจะจดจำได้ (Oxford, R.1990, pp.42) แต่จากการสอบถามผู้เรียนที่ได้คะแนนความรู้คำศัพท์ระดับต่ำพบว่า ผู้เรียนไม่ค่อยได้ทบทวนคำศัพท์ จะทบทวนเพียงช่วงที่จะสอบเท่านั้น หรือจะทบทวนคำศัพท์ในสมุดคำศัพท์ก็ต่อเมื่อต้องทำการบ้านส่ง และยังไม่ให้เหตุผลเสริมอีกว่าโรงเรียนมีกิจกรรมเสริมมากมาย และเนื่องจากเป็นโรงเรียนประจำ ในวันเสาร์ผู้เรียนยังต้องทำการพัฒนาโรงเรียนอีกด้วย จึงไม่มีเวลาทบทวนคำศัพท์

1.3 ระยะเวลา

ผู้วิจัยใช้เวลาในการทดลองทั้งสิ้นเพียง 18 คาบเท่านั้น ดังนั้นโอกาสที่ผู้เรียนจะสร้างความคุ้นเคยเกี่ยวกับการเรียนคำศัพท์แบบใหม่ถึง 5 วิธีอาจจะยังไม่เพียงพอ ประกอบกับช่วงเวลาดังกล่าวอยู่ในช่วงที่ทางโรงเรียนมีกิจกรรมต่างๆ มากมาย การเรียนการสอนมักถูกขัดจังหวะด้วยเหตุการณ์บางอย่าง เช่น กีฬาสี วันหยุดประจำของโรงเรียน การถ่ายทำโทรทัศน์ เป็นต้น ผู้วิจัยพยายามแก้ปัญหาด้วยการนัดหมายนักเรียนมาสอนพิเศษนอกเวลา แต่ผู้เรียนบางส่วนก็ไม่มาตามนัดหมาย ซึ่งกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ทำให้การเรียนการสอนขาดช่วง อีกทั้งทำให้ผู้เรียนขาดสมาธิในการเรียน เพราะต้องกังวลกับงานกิจกรรมของโรงเรียน จึงเป็นผลให้ผู้เรียนใช้ประโยชน์จากการเรียนด้วยสมุดคำศัพท์ไม่ได้มากเท่าที่ควร

2. ผู้เรียนที่เรียนคำศัพท์โดยใช้กิจกรรมสมุดคำศัพท์ มีความคงทนในการจำคำศัพท์ หลังจากเสร็จสิ้นการเรียนการสอนแล้ว 14 วัน น่าจะอธิบายได้จากขั้นตอนของการทำสมุดคำศัพท์ เพราะโดยกระบวนการของการทำสมุดคำศัพท์ผู้เรียนต้องกลับมาเติมรายละเอียดของคำศัพท์ในช่องต่างๆ ในบัตรคำให้ครบ เช่น เมื่อผู้เรียนหาคำที่มักจะปรากฏร่วมกันกับคำศัพท์ แล้วอาทิตย์ถัดมาหรือวันถัดมาผู้เรียนจะกลับบันทึกคำอุปสรรคหรือปัจจัยของคำศัพท์คำเดิม ด้วยกระบวนการเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนได้เจอคำศัพท์นั้นบ่อยๆ ทำให้นักเรียนจำคำศัพท์นั้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Senechal (1997, pp.123-138) ที่ว่า การให้ผู้เรียนพบเจอคำศัพท์บ่อยๆ ในหลายๆวิธีจะทำให้เกิดผลที่ดี

นอกจากกระบวนการทำสมุดคำศัพท์จะช่วยให้ผู้เรียนจำคำศัพท์ได้ดีแล้ว กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ก็มีส่วนช่วยในการจำคำศัพท์ด้วยเช่นกัน การเรียนรู้คำศัพท์โดยวิธีการที่ทำให้สมองทำงานอย่างล้าลึก เช่น กระบวนการสัมพันธ์ความหมาย การสร้างภาพในสมอง จะช่วยให้การเรียนรู้คำศัพท์ดียิ่งขึ้นและจำได้ดีขึ้น (Craik and Lockhart, 1972) วิธีการเรียนคำศัพท์ในการวิจัยครั้งนี้ เช่น การเชื่อมโยงคำศัพท์กับภาพและเสียง ก็เป็นอีกวิธีหนึ่งซึ่งเป็นการกระตุ้นให้สมองเกิดการทำงานที่ซับซ้อนขึ้น คือผู้เรียนต้องนึกถึงคำในภาษาไทยที่ออกเสียงคล้ายกับคำศัพท์ในภาษาอังกฤษ แล้วจึงสร้างภาพโดยนำเอาความหมายของคำทั้งสองมาเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน จะเห็นว่าวิธีนี้สมองต้องทำงานหลายขั้นตอนด้วยกัน นอกจากนั้นวิธีการสัมพันธ์ความหมาย (Semantic mapping) ก็ช่วยในการจำเช่นกันเพราะเป็นการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับความรู้เดิม ซึ่งในการจำอะไรก็ตามถ้าสิ่งที่จำมีความหมาย หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับความรู้เดิม ย่อมจะทำให้ผู้เรียนจำได้นานกว่า และผู้เรียนสามารถพัฒนาความจำนี้ไปสู่ความจำระยะยาว (วรชาติ ภูทอง, 2537, หน้า 22)

3. นักเรียนที่เรียนคำศัพท์โดยใช้กิจกรรมสมุดคำศัพท์ มีความสามารถในการเขียนอนุเจตเชิงบอกเล่าโดยเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ ร้อยละ 50 ของคะแนนเต็ม อาจจะเป็นเพราะก่อนที่ผู้เรียนจะลงมือเขียน ผู้สอนได้ให้ความรู้พื้นฐาน คือ จัดหารูปภาพ และมีคำถามนำเกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียน ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเรื่องที่จะเขียน นอกจากนั้นการเขียนเล่าเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์หรือจินตนาการ นักเรียนได้รับการฝึกฝนมาแล้ว ทำให้ผู้เรียนรู้ว่าในงานเขียนประเภทนี้จะต้องใช้ภาษาและโครงสร้างทางภาษาอย่างไร จากงานเขียนพบว่า เนื้อหาในงานเขียนของผู้เรียนส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เขียน แสดงว่าผู้เรียนมีความรู้เพียงพอในงานเขียนและสามารถเขียนแสดงใจความหลักได้ แม้ว่าบางครั้งการลำดับความคิดไม่ต่อเนื่องแต่ก็สามารถจับใจความได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในด้านการเรียนการสอน

1. หลักการของการใช้สมุดคำศัพท์นั้นเป็นการฝึกทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำกลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์โดยใช้สมุดคำศัพท์นี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การให้กำลังใจผู้เรียนในการเรียนด้วยตัวเองเป็นสิ่งสำคัญที่จะสร้างความมั่นใจในการเรียนนอกห้องเรียนกับผู้เรียน
2. ควรมีการฝึกการนำคำศัพท์ไปใช้ในบริบทใหม่ๆ ให้แก่ผู้เรียน
3. การตรวจสมุดคำศัพท์เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อป้องกันการจำคำศัพท์ไปใช้อย่างผิดๆ
4. คำศัพท์ที่ใช้สอนควรเป็นคำศัพท์ที่ใกล้ตัวผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำคำศัพท์ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. เพื่อให้ได้ผลที่ดีขึ้นจากการใช้กิจกรรมสมุดจดคำศัพท์ควรเพิ่มเวลาในการศึกษาวิจัย
2. เนื่องจากการวิจัยเกี่ยวกับสมุดจดคำศัพท์มีน้อย รูปแบบการวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนา น่าจะเป็นประโยชน์ เพราะผู้วิจัยสามารถประเมินผู้เรียน ดูความก้าวหน้าของผู้เรียน และนำข้อบกพร่องในระหว่างการทำวิจัยมาแก้ไขปรับปรุงในการวิจัยให้ดีขึ้นได้
3. ควรมีการศึกษาว่าอายุและระดับความสามารถมีผลต่อการเรียนรู้คำศัพท์ในแต่ละวิธีหรือไม่ แล้วจึงนำเอาการวิธีเรียนรู้คำศัพท์ดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในสมุดจดคำศัพท์ของนักเรียนในแต่ละระดับ